

ASPLAN VIAK AS
Postboks 24
1301 SANDVIKA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Victoria Marie Kristiansen, 61 26 60 65

Dispensasjon fra forskrift om elfenbenslav som prioritert art - grunnundersøkelser i E6-trasè i Sel kommune

Nye veier AS gis dispensasjon til gjennomføring av grunnundersøkelser innenfor funksjonsområdet til den prioriterte arten elfenbenslav i E6-traseen nord for Sjoa. Dispensasjonen gis for perioden 25. oktober 2021 til 1. juni 2022.

Vi viser til søknad av 12. oktober 2021 der Asplan Viak, på vegne av Nye Veier AS, søker om dispensasjon fra forskrift om elfenbenslav som prioritert art til gjennomføring av grunnundersøkelser i E6-traseen nord for Sjoa.

Om søknaden

Det søkes om dispensasjon fra forskriften for elfenbenslav som prioritert art til å gjennomføre grunnboringer i Sel kommune på strekningen fra Sjoa og nordover til Solhjem. Formålet med undersøkelsene er å kartlegge grunnforholdene som grunnlag for utarbeidelse av reguleringsplan og teknisk plan for nye E6 Sjoa-Otta. Kartlegging av grunnforholdene er ifølge søker et viktig grunnlag for å kunne prosjektere, vise omfang og vurdere konsekvenser for planlagt E6-utbygging. Traseen ble avskoget i 2015-2016.

Grunnboringene vil gjennomføres med en Geotech borerigg, som går på gummibelter og veier rundt 4 tonn. Boreriggen gir et relativt lite marktrykk og det ble under befaring med NGI i september 2021 opplyst at den er relativt skånsom for vegetasjonen, selv om det kan bli enkelte spor i terrenget. Borepunktene er plassert på sentrale steder i E6-traseen, for å gi nødvendig informasjon som grunnlag for reguleringsplanen. Borepunktene er lagt utenom kartlagte vokseplasser for elfenbenslav, men det har ikke latt seg gjøre å unngå alle funksjonsområder for arten (35 m sone rundt hver forekomst). Det legges vekt på å benytte eksisterende skogbilveger/kjørespor, lett fremkomst og størst mulig avstand til elfenbenslav, uten at det blir betydelige omkjøringer i terrenget. Borehullene vil fylles med grus.

Området der det er planlagt boring har i dag lauvkratt, og har sannsynligvis ingen lauvtrær med diameter over 20 cm (jf. forskriften). Generelt vil det unngås å felle alle typer trær for å få gjennomført grunnboringene i områder nær forekomster av elfenbenslav.

Lovgrunnlaget

Forskrift av 4. desember 2020 om elfenbenslav som prioritert art, fastsetter i § 3 et forbud mot uttak, skade og ødeleggelse av arten. Som «ødeleggelse» regnes fysisk og kjemisk påvirkning på artens voksesteder på en slik måte at elfenbenslaven påvirkes negativt, herunder direkte påvirkning, ødeleggelse eller fjerning av steiner, trær, bergvegger eller annet som arten vokser på, samt andre handlinger som er egnet til å skade, forandre, tildekke, forstyrre eller på annen måte forringe forekomster av arten.

Elfenbenslav er vedtatt som prioritert art med funksjonsområde. Som økologisk funksjonsområde for elfenbenslav regnes artens leveområde, forstått som steiner, trær, bergvegger eller annet med forekomst av arten med tillegg av omkringliggende sone på 35 meter. Direkte fysiske inngrep, skogplanting, forurensning, bruk av plantevernmidler, gjødsling og hogst er forbudt innenfor det økologiske funksjonsområdet. Det er likevel tillatt å hogge løvtrær med stammediameter på 20 cm eller mindre målt 1,3 meter over bakken.

Statsforvalteren kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudet mot uttak, skade eller ødeleggelse dersom «det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig», jf. forskriften § 8 og NML § 24, femte ledd. Bestemmelsen inneholder to alternative dispensasjonsvilkår, og det er tilstrekkelig at ett av vilkårene er oppfylt for at det skal være adgang for forvaltningen til å gi dispensasjon. Tiltakshaver har imidlertid ikke krav på dispensasjon selv om ett av vilkårene er oppfylt. Det skal gjøres en konkret vurdering i den enkelte sak, der bl.a. tiltakets påvirkning og nødvendigheten av tiltaket inngår som en del av vurderingsgrunnlaget. Dispensasjonsadgangen etter andre alternativ skal være en «sikkerhetsventil for situasjoner og tiltak av stor samfunnsmessig betydning som man ikke kunne forutse på vedtakstidspunktet», jf. Ot. Prp. Nr. 52 (2008-09), side 156.

Det følger av NML § 7 at prinsippene i NML §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og at det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Vurderingen av de miljørettslige prinsippene inngår som en del av helhetsvurderingen av hvorvidt det skal gis dispensasjon etter forskriften. Forvaltningsmålene i NML §§ 4 og 5 skal også trekkes inn i skjønnsutøvelsen.

Statsforvalterens vurdering

Den planlagte grunnboringen vil kunne gjennomføres uten at forekomster av elfenbenslav berøres direkte, men det vil ikke være mulig å gjennomføre tiltaket uten at enkelte funksjonsområder blir berørt. For å kunne gjennomføre boringen kreves det derfor en dispensasjon fra forbudet, jf. forskriftens § 8 og NML § 24, femte ledd. Spørsmålet blir om vilkåret for å gi dispensasjon er oppfylt, dvs. om tiltaket er av en slik karakter at det ikke vil forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling eller om vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig.

For å kunne vurdere effektene på artens bestandssituasjon eller -utvikling må man kjenne til status i fylket, samt omfanget av det omsøkte tiltaket. Det er god kunnskap om utbredelsen av elfenbenslav både i Norge, i Innlandet fylke og i Sel kommune, jf. kravet til kunnskapsgrunnlaget i NML § 8. Det er også god kunnskap om hvilke lokaliteter som har blitt påvirket av ulike inngrep og tiltak, og hvilke lokaliteter som er under press som følge av vegutbygging, boligutbygging og andre inngrep i

leveområdene. Siden 2015 har det blitt gjennomført omfattende kartlegging av arten, med fokus på nøyaktig stedfesting av hver enkelt substratenhet der arten forekommer.

Elfenbenslav er klassifisert som sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter fra 2015. Dette innebærer at arten har en bestandssituasjon og -utvikling som er i strid med forvaltningsmålet i NML § 5. Ødeleggelse av leveområder som følge av ulike inngrep er den viktigste årsaken til artens negative bestandsutvikling, og særlig i forbindelse med E6-utbyggingen gjennom Gudbrandsdalen har svært mange lokaliteter av arten gått helt eller delvis tapt. Elfenbenslav har et av sine kjerneområder i Gudbrandsdalen, og i den planlagte E6-traseen finnes flere av de største og rikeste forekomstene i landet.

Det planlagte tiltaket vil ikke berøre substratenheter av elfenbenslav direkte, da borepunktene er planlagt lagt utenom de registrerte funnene av arten. Boringene vil imidlertid måtte gjennomføres innenfor det økologiske funksjonsområdet til flere av forekomstene innenfor tiltaksområdet. Utstyret som skal benyttes opplyses å være relativt skånsomt for vegetasjonen, men det kan likevel bli enkelte spor i terrenget pga. boreriggens tyngde. Enkeltrær vil ikke bli fjernet, og eksisterende kjørespor/skogsbilveger fra tidligere hogst i området bli benyttet så langt det er mulig, for å redusere påvirkningen på området. Det fysiske inngrepet vil utover dette være begrenset til selve borehullene. Ifølge opplysningene som er gitt i søknaden vil fremgangsmåten bevare forekomstene av elfenbenslav, og den vil også hensynta andre arter som lever på samme substrat som denne, f.eks. praktlav og brundogglav. Ved å benytte en borerigg som gir lavt marktrykk og få spor i terrenget vil også annen vegetasjon i området påvirkes minimalt. Prinsippet om økosystemtilnærming vurderes å være ivaretatt, jf. NML §10. Metodikken som er valgt anses å være miljøforsvarlig, jf. NML § 12.

Det er beskrevet i søknadene at tiltaket er helt nødvendig for å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i det videre arbeidet med reguleringsplanen for E6-traseen på strekningen Sjoa-Otta, og at grunnboringen vil gi viktig informasjon som i det videre vil bli benyttet til å prosjektere, vurdere omfang og konsekvenser av utbyggingen. Slik Statsforvalteren oppfatter det vil det også være avgjørende med et slikt kunnskapsgrunnlag for å kunne vurdere avbøtende tiltak for elfenbenslav i forbindelse med plassering av veggen og selve utbyggingen, samt innretningen på ev. avbøtende tiltak.

Med bakgrunn i beskrivelsen av tiltakets omfang i søknaden, mener Statsforvalteren at det omsøkte tiltaket ikke vil forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling. Vilkåret for å gi dispensasjon etter NML § 24, femte ledd, jf. forskriften § 8 anses derfor å være oppfylt. Vi vurderer også at tiltaket er nødvendig for å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i det videre arbeidet med reguleringsplanen for E6 mellom Sjoa og Otta.

Vedtak

Nye veier AS gis dispensasjon til gjennomføring av grunnundersøkelser innenfor enkelte funksjonsområder til den prioriterte arten elfenbenslav i E6-traseen nord for Sjoa. Dispensasjonen gis for perioden 25. oktober 2021 til 1. juni 2022. Følgende vilkår gjelder for dispensasjonen:

1. Det skal ikke gjennomføres boringer på eller rett ved substratenheter med elfenbenslav (stein/blokk/bergvegg/tre) og det skal etterstrebes å benytte borepunkter så langt fra substratenhetene som praktisk mulig, jf. beskrivelse av metodikk i søknaden.
2. Det skal ikke hogges enkeltrær innenfor funksjonsområdene for elfenbenslav i forbindelse med boringen.
3. Eksisterende skogsbilveger/kjørespor skal benyttes i størst mulig grad for å forflytte boreriggen mellom borepunktene. Der det ikke er etablerte kjørespor/veger skal det etterstrebes å etterlate så få avtrykk i terrenget som mulig.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 28. Klagefristen er 3 uker fra dette brevet er mottatt. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Victoria Marie Kristiansen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent